

med, at dette Adresseforslag vedtages af Landstinget; han kunde nok ønske det stærkere pointeret enkelte Steder; men dets Retning i det Hele har han ikke Noget at indvende imod. Dette giver mig Grund til at antage, hvad jeg ogsaa maa finde bestyret ved nærmere Eftersyn, at man virkelig kan, naar man læser de forskjellige Dele af Forslaget, lægge en meget forskjellig Opfattelse ind deri. Naar man saaledes kommer til tredje Passus, vil det sees, at Adressen udtaler sig saaledes: „En fælles Forfatning for Kongeriget og Slesvig er det korrekte Udtryk for Hertugdømmets statsretlige Stilling til Kongeriget og til Kronen“. Disse Udtryk: „En fælles Forfatning“ ere jo overordentlig vakkende. Der er ikke dermed paa nogen som helst Maade sagt, at det skulde være en Forfatning, som kun var fælles for Kongeriget og Slesvig, forsaavidt de Anliggender angaaer, som nu ere fælles med disse Landsdele. Der er ikke sagt, at det skulde være den nærværende Fællesforfatning, man ønskede at see opretholdt, at det var den, man anerkjendte som det korrekte Udtryk; der kan derved meget vel forstaaes, at Fællesforfatningen skulde underkastes en stor og gennemgribende Omdannelse for at komme til at svare til, hvad man betragter som det korrekte Udtryk for den Stilling, der statsretligt skulde tillægges Slesvig ligeoverfor Kongeriget og Kronen. Det andet Udtryk længere nede kan ikke for mig bringe Tvivlen ganske af Veien; thi der staaer, at det er sikkert, at „det politiske Baand, der forbindes Kongeriget og Slesvig, trænger ligesaa meget til at styrkes og udvikles i fri og folkelig Land, som Slesvigs Befolkning har gyldigt Krav paa at deeltagiggøres i en fri Udviklings Goder“. Ogsaa dette kan ganske sikkert stee paa meget forskjellig Maade. Man kan derved tænke sig — om man vil — selve Grundlovens Frihed indført i Slesvig, en Udvikelse af den danske Grundlov til Slesvig, og man kan ogsaa tænke sig den nu bestaaende Fællesforfatning underkastet en saadan videregaaende Udvikling, uden at dog dens Omraade derved paa nogen Maade forandres. Det forekommer mig nu, at denne Uklarhed er tilstede heelt igjennem i Adressen, saaledes at jeg, naar jeg kommer til Adressens Slutning og

seer, hvilken Politikk det er, som det danske Folk nu skal erklære sig redebon til at ville støtte, maa fristes til at læse Stykket mangfoldige Gange igjennem for at see, hvad der kunde være deri, som virkelig kunde siges at være Noget, som særligt burde fremhæves, thi det, at man i Danmark maatte gaae ud paa „at bevare og udvikle det konstitutionelle Liv ikke mindre paa det fælles end paa det særlige Omraade“, det er dog Noget, hvorom der aldrig vil kunne herse afvigende Forudsætninger. Det, at man maatte „opretholde og værges vor nationale og politiske Selvstændighed“, er jo dog ogsaa Noget, der er en fuldstændig Selvfølge, og jeg maa altsaa antage, at det Afgjørende og det Betegnende maa ligge i de Ord, der følge efter „at styrke og befæste Forbindelsen mellem Danmarks Riges uadskillelige Dele“, naagtet disse Ord ganske sikkert ogsaa efter deres umiddelbare Betydning maa siges at være uden al Betænkelse; thi ingen Regjering, af hvad Art den end maatte være, vilde nogensinde vedkende sig noget andet Formaal end „at styrke og befæste Forbindelsen mellem Danmarks Riges uadskillelige Dele“. Men maastee er der herved særlig pointeret Udtrykket „Danmarks Rige“, saa at denne Forbindelse mellem de „uadskillelige Dele“ udelukker en Forbindelse med de Dele, som ikke efter den antagne Terminologi kunne siges at henregnes til Danmarks Rige, med andre Ord, at deri skulde ligge en bestemt Paastand paa, at Holsteen under alle Omstændigheder maatte udsøndres af Forbindelsen med de andre Rigsdele. Men i alt Fald, hvorledes man end vil fortolke de enkelte Bestemmelser, tror jeg ikke, at Noget vil kunne misfænde, at der ligger i Adressen en Udtalelse, meer eller mindre bestemt affattet, men dog en utvivlsom Udtalelse af to Hovedsætninger. Jeg nævner dem udtrykkeligt for at give de ærede Forslagsstillere Leilighed til at berigtige mig, hvis jeg har taget feil i den Henseende, thi jeg troer, at det Udtryk, Adressen i den Retning har gjort paa mig, maa den gjøre paa Enhver. Den første Sætning er, at den bestaaende Fællesforfatning maa udvikles, maa omdannes, maa gjøres friere og folkeligere. Den anden er, at Holsteen maa udsøndres, at Holsteens Udsøndring er en bestemt